

REGÉLŐ.

Pesten csötörtökön martius 2^{kán} 1837.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csötörtökön. Fél évi díja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válthatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p

ELBESZÉLÉS.

En és Arran Julia.

(Folytatás.)

Agyvelőmet egész tenger visszaemlékezés önté-el, mihelyt magát a' doctor megnevezé előttem. Tudom, hogy Arran tábornagyot valamely magyarázhatlan szeszély vette arra, hogy gyermekei számára zsarnok-gyámatyai hatalmat rendeljen, 's midőn őt most a' gyengédségnek bizonyos nemével hallám beszélni, a' csintalan Fannynak bizonyos tréfái jutának eszembe, ki értésemre adá, hogy ha nénye a' hirre vágyástól környeztetnék, csak tőle függne, hogy Flopp mistress lehessen. Most már igen jól láttam által, hogy a' theoriák feltalálója inkább meghalna, hogysem gyámleányának olly férjfiával egybekelésében megegyeznék, ki, mint én, az ő tudománya iránt olly kevés becsültetést nyilvánított: mivel azonban az engem vezérő indító ok nem Juliának birtoka volt, igen megnyugodtam, 's elhatározám magamban, hogy mihelyt a' többi érdeklett személyek megegyezését bandom, Flopp doctor boszontásán fogom szerencsémét alapítani. En azonban soha olly szerencsés nem valék, hogy Arran mistressel találkoztam volna, részint gyenge egészsége miatt, részint, mivel resteltem magamat olly dámánál bemutatni, ki véleményem szerint felőlem nem azon tisztelettel beszélt, melyet megérdemleni gondoltam.

Azonban a' leánykákat naponként láttam, 's mi előtt a' tizenegy nap elmúlt, már megtevém nyilatkozásomat, melly alkalommal Fanny barátságos pillantatai és Julia hallgatása reményleni hagyának, hogy legalább részokről nem váraozik reám tagadó felelet. Midőn őket kérdezém, valljon tanácsolnák-e, hogy Arran mistressnél azonnal kinyilatkoztassam szándékomat, — viszonzának, hogy szerencsétlenségre éppen más nap reggel egy hónapra Londonba utaznak, hogy az öreg dáma egészsége felől az orvosokkal tanácskozzanak, 's ez okból jobb volna a' kinyilatkoztatást visszajöttökig halasztani. Minden esetre elhatározták, hogy e' tárgy felől időközben anyjok véleményét kifürkészendik, 's annak mennél előbb tudomra adatását Fanny meg is igérte.

Midőn a' dolog így elhatároztatott, nyugodtabban türtem az elbucsúzást, mintsem gondolám. De reményeim kegyetlenül tétettek semmivé. Az asszonyosságok elutazása után kevés nap múlva megírá Fanny, hogy anyja közlé szándékomat gyámatyjokpak, de ez azt eldöntő visszavetéssel fogadván Juliának eltiltá a' házból kimenetelt, és reám gondolhatást.

Mivel tökélyesen meg valék győződve, hogy Flopp doctor engemet nem ismert, tehát nem személyem lehetett oka tilalmának: sőt inkább ama méltatlan tervből származhatott, mellynél fogva saját kezét akará gyámleányának nyújtani. Azonban most már kétszeresen bántam-meg ama bohókás és nevetséges velebánásomat a' szorgalmi kocsin (diligence), mivel minden reménytől megfoszta őt megengesztelhetni, még akkor is, ha őt pénz-tekinteti gyenge oldalán támadnám-meg. Egy ideig a' kétségbeesésnek engedém magamat; de midőn átláttam, hogy mind ez hasztalan, elhatározám, hogy Londonba utazzam szökevényeimnek felkeresésére, mi oly sok hajomba nem is kerülhete, miután Fanny billette Harley-Street-ben iratott, ugyan azon utszában, hol nagy néném lakott. Tudtam, hogy most e' jó dáma éppen a' tengeri fürdők használatára utazott, és így távollétével igen meg valék elégedve, mivel az fürkészeteimnek több szabadságot engede.

10 órakor estve érkezém a' fő városba; 's mivel nem remélhetém, hogy más napi reggel előtt valamit felfedezhetnék, színházba mentem a' helyett, hogy nagynénémnek elhagyatott lakását felkeresném. Már nem emlékezem, mellyik színmű adatott; csak azt tudom, hogy reám nézve nem nagy hatást tett. Mintegy óráig mulatván benne, elmentem a' legközelebbi vendéglőbe, hogy bal sorsomra gondolkodjam, 's a' mellett egy sült tyúkot emésszek-el. A' teremben senki sem vala, midőn beléptem: de alig kezdém lakomámat, midőn fületem oly nevetséges emphatikai (hathatós) és éles szózat hangjai érték, hogy azokban azonnal Flopp doctort ismerhetém-meg.

„Pinczer! — kiálta a' szózat — hozz nekem egy sült tyúkot, és fél palaczk meleg Porto-t tojásokkal; mert theoriám szerint ez a' kettő igen jó jószág, midőn színházból jő-ki az ember.“

Reá tekinték; kasza-lábai, mellyek a' szörnyű testet hordozák, 's egy lábnyi széles feszes jabot-ja (mellfodra), melly állától kezdve mellényének utósó gombjáig terjedt, kidülő és semmit jelentő szemei, 's iszonyú szája oly egészet képzének, melly engemet Scott Walter ama szavaira emlékeztettek, mellyeket Claverhouse felől használt: „valamint a' festészek Cruikschank monorjában festeni 's a' csufoló dámák vizsgálni szeretik.“ — Midőn engemet meglátott, asztalomhoz jöve, 's kegyesen mosolygva rám így szólíta-meg:

„Noha nincs szerencsém kegyedet ismerni, uram, tessék megengedni, hogy szerencsét kívánjak amaz étkeinek helyes választásához, melyeket vacsorájakul határozott.”

„Igaz, uram — felelém, de készakarva selypesen, és erőtetett basszus hangon — megbecsülhetlen vacsora az illy sült tyúk egy pohár meleg borral.”

„Talán megengedi nekem uraságod, hogy asztalánál helyet foglaljak. Hihetőleg már hallott valamit felőlem beszélni. Én Flopp doktor vagyok Oxfordból. — Pinczér! még egy terítvényt (couvert)! Én itt barátom mellett akarok, ezen ur — ur —

„Snook a' nevem, Snook, Samu.”

„Ej, Snook ur! tudja-e, hogy az én theoriám nekem azt mondja, hogy kettőnk között nagy sympathia létezik? Tanulta-e a' reciprocitás és dissonanciák systemáját. Engedje-meg Snook ur, hogy tölthessek kegyednek!”

„Nem, azt nem tanultam. De hallottam valamit egy számárról, ki e' tárgy felől egy sereg theoriát tett közzé, melyet ő theoriájának nevez.”

„Ugyan? 'S emlékezik az ur talán azon számárnak nevére? Az én theoriám, Snook ur, nekem azt mondja, hogy kegyed nem philosophus.”

„Nem, az nem vagyok, 's olly ostoba sem vagyok, hogy magamat annak tartanám.

„Azt látom: de Snook ur tévedésben van, mert boromat megitta.”

„Én éppen nem vagyok tévedésben; mert e' pont iránt nekem saját theoriám van.”

„A' hóhérba is! Kérem az urat, ezután alkalmazza theoriáját saját borára; mert az én torkom száraz, mint az amerikai homok-sivatag. De Snook ur, hiszen kegyed már az egész tyúkot megette!”

„Hálát adhatok jó étvágyomért az égnek; de éppen itt hozzák a' sültet kegyed számára is. Engedje-meg, hogy szolgáljak az urnak!”

E' közben a' doktor táját elfoglalam magannak 's a' sült tyúk két czombját 's fejét az ő számára tányérjára téván, a' többit legnagyobb hidegvérűséggel én kezdém enni.

„Uram! mit csinál? Tudja-e, ki vagyok? — Én a' theoriák feltalálója vagyok!”

„Engedje-meg, hogy töltsék az urnak.”

„Egy cseppet sem, uram!”

„Tehát szavánál fogom az urat.” — 'S most egy hajtásra kiívám a' doktor palackját.

„Uram! — mond a' doctor, haragjából fogait csikorgatva — az ur a' legszemtelenebb csaló, kit életemben láttam. Az én theoriám

azt, mondja, hogy olly viselet, millyen az uré, egyenesen az akasztófára vezet.“

„Uram! kegyed nagyon udvarias; valóban familiám több nemzeményeitől fogva felakasztatott.“

„Ez ritkaság; már most csak meg fogja vallani Snook ur, hogy theoriám az egészre nézve nagyon beteljesednek. Már azon első pillanattól kezdve, hogy az ur megnyitá száját, valamely titkos és határozatlan előérzetem gerjedt uraságod sorsa felől. Munkámnak legközelebbi uj kiadásában bizonyosan említést fogok tenni az urról.“

„S mi módon, uram?“

„Mint dissonanciáim theoriája valóságának példáját említendem. Nem fogja tagadni az ur, hogy magát neveletlen gazember módjára viselte?“

„Flopp doktor! — sugám most fülébe — mig hatvanat fogok számlálni, időt engedek az urnak e' teremnek elhagyására. Ha tovább itt marad, ugy sajtom mellé uraságod orrának egy darabját meg fogom enni. — Tehát: egy, kettő, három!“

„Megálljon az ur! — ez már szörnyűség! Pinczer, mivel tartozom?“

„Kilencz, tiz, tizenegy!“

„Hát nem tréfál az ur? — Igazságos ég, ez kannibál! Kalapomat pinczer, hamar!“

„Huszónnyolcz, huszonkilencz, harmincz!“

„Eddig, uram, Europa legnagyobb gazemberének azt tartám, kivel egykor Londonból Oxfordba utaztam; de az ur százszor is rosszabb annál!“

„Ötvennégy, ötvenöt, ötvenhat!“

„Megyek már uram, már nem vagyok itt. Istenem, mért nem bírok Simson erejével?“

„Ötvennyolcz, ötvenkilencz!“

Még nem mondám-ki az elhatározó számot, midőn doktorom a' megkinzott tekenősbéka gráciájával 's élénkségével tul volt az ajtón.

Szememre lehetne itt vetni, hogy ez alkalommal nemcsak izetlen hanem ügyetlen is volt viseletem. Megengedem, de a' kisértet, melly engem elfogott, hogy azon embert mystificáljam, erősebb vala nálamnál. Örültem, hogy őt ismeretlenül megbüntethetém, minthogy ellenzé egybekelésemet. — De lehetséges volt-e, hogy illy teremtmény valóban Juliába szerethetett — az én Juliámba? E' gondolat, melly a' jelen pillanatban csak nevetségesnek tetszik előttem, akkor olly irtózatoss volt szemeimben, hogy minden sértést, melylyel őt illettem, kimenteni látszott. Midőn azonban megfontoltam, hogy mi maradt tenni valóm, elhatározám, hogy ha lehetséges, a' várat ostrommal vegyem-el, 's ez okból Julia anyját felkeressem, mihelyt lakhelyét

megtudom. Midőn e' nagylelkű határozást tettem, elhagytam Covent-Gardent, 's nyugodtan mentem nagynéném háza felé. Már olly későn volt, hogy a' cselédek nyugalma't háborítani nem akartam. Ez okból főkulcsomat használtam, 's csendesen osontam-fel szobámba a' 2-dik emeletbe. Mély sötétség volt benne; 's mivel nem tudtam, hova tegyem ruháimat, csupán felruhámat 's nyakkendőmet vetém-le, 's egy székek támaszára akasztván, jóforma ugrással vetém magamat az ágyba. E' nyomban egy iszonyatos jajkiáltást hallék, 's egy alattam fekvő vastag tárgy erősen dolgozott, hogy testem terhét magáról lerázza, 's kiáltozék: „Gyilkosok, segítség, jaj, oda vagyok, ki vagy?”

Képzeltetni bámuláso'mat, midőn a' szótat megismertem. — „Flopp doktor! — kiáltám természeti hangomon — mit csinál az ur itt ágyomban?”

„Ágyában? Csak meg ne fojtson, kérem! — Ágyában! a' manóban, kicsoda az ur?”

„Hát nem ismer szavamról? Hiszen mi együtt utaztunk Oxfordba!”

„Jaj, az ég védelmezzen engem! Ugyan mit vétettem, hogy illy fiatal koromban kell meghalnom?”

„Csendesedjék most le, 's feleljen kérdéseimre. Mit csinál az ur e' házban?”

„Hogy én mit csinálok itt? Arran dámákkal lakom itt.”

„Mit? e' házban?”

„Igen, mint az ur látja. A' ház birtokosnéja hat hétre elutazott falura, 's én a' házat kibérlém Arran mistress számára. — De már most engedjen nekem is egy kérdést. Mi hozza ide az urat?”

„Semmi más, mint az, hogy Juliát el akarom venni.”

„Az ur? — Az ur, ki engemet a' szorgalmi kocsin megöléssel fenyegetett, 's ki most hihetőleg azért jött, hogy e' gonosz szándékot teljesítse. Lehetetlen.”

„Mit gondol az ur lehetetlennek? Mondom, hogy minden rendjén van, 's ehhez még azt is teszem, hogy ha az ur legkisebb ellenvetést tesz, egy helyről másikig fogom üldözni az urat, míg csak hatalmamba nem keritem, valamint most, 's akkor” —

„Iszonyú dolog! Az én theoriám azt mondja, hogy ez igen kellemetlen volna. Mit kíván tőlem, uram?”

„Hogy Juliával egybekelésem ellen többé magát ne szegezze.”

„Ah, édes Istenem! hogy szabaduljak-meg ebből? Ez lehetetlen. Azonban éppen most jut eszembe, hogy Julia már másnak van ígérve.”

„Hogyan? másnak? Ki az a' másik?”

„Egy érdemtelen fiatal ember, bizonyos Neville ur Halfordból. Ismeri az ur?”

„Igen jól ismerem; nagyon méltán teszi az ur, ha őt érdemteljesnek mondja. — Én magamra vállalom a' dolognak vele elvégzését olly feltétel alatt, hogy az ur engemet vele egyedül hagyjon.“

„Talán meg akar vinni vele? Ez is jó lesz! Lője agyon az ur; mert az én theoriám azt mondja“ —

„Patvarba theoriájjal! Én vele sem verekedni, sem őt agyonlőni nem akarom. Azonban még egy pár szót mondok. Ha az ur e' dologba legkevesebbé is fogja avatni magát, lesz gondom, hogy sz. János collegiumánál egy hely nem sokára megürüljön. Értett az ur? Most elhagyom; meg ne mocsanjon, 's maradjon csendesen. Ha valaha valakinek csak egy szót mond arról, mi ez éjjel történt az urral, akkor kezem alatt hal-meg!“

„Igazságos Isten! — Ah, csak theoriáimat olvasta volna az ur, mondhatom az urnak“ —

Én most azt ajtót csendesen felnyitám, 's a' könyvtár felé tapogatództam, hol egy pamlagra heveredtem-le, hogy más napra egy tervet készitsek. — Milly szerencsés történet ez, hogy éppen nagynéném házáat bérlé-ki Arranné asszonyság. *(Vége következik.)*

PESTI VIZSGÁLO.

„Nád or“ gőzhajónk febr. 25-kén délelőtt az új életnek örvendő tavaszi pillangóként, innepiesen diszesítve zászlójával, repült a' pesti part felé Óbudáról, telelő rejtekéből, a' már korábban ide jött idősb rokonai „Ferencz“ és „Zrinyi“ mellé. Megérkezését pompássá tették a' három gőzhajón levő tarackokból ismételve tett idvezlő lövések. — 27-kén reggeli 8 órakor azonban már Pozson felé utazott. —

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS.

Pest vármegyei lakosok.

(Pest megyei parasztok képével együtt.)

(Végzet.)

A' német paraszt nőszemélyek hajokat befonják, de le nem bocsájtják, hanem felkötik 's fésűvel leszoritják. Ruhájok részint posztó, részint szines vászon. Hasonlót mondhatni a' rácz pórnépről. — Átalján véve a' német 's rácz férjfiak bocksort ritkán, hanem többnyire eszimat viselnek; hétközben a' fehér nép, valamint a' magyar is, meztelen lábbal jár.

A' városi magyar polgárok még e' folyó század első két tizedében különféle színű magyar ruhában jártak; most már csak ritkán láthatni őket így, vagy legfeljebb Attila-dolmányban, és pedig csak a' fiatalágot.

E' megyei lakosok között még egy pár divatozó szokást is említünk.

Gergely napján (marchius 12.) sok magyar helyen a' falusi iskolás gyermekek esinosan öltözve járnak házról házra, 's mindenütt eléneklik ama rég időkől ismert éneket: „szent Gergely doctornak, híres tanítónknak az ő napját“ melynek utósó vers-szaka (strophá) alatt tánczolnak is. A' ház ura 's asszonya megajándékozza őket lisztel, tojással, szalonnával 's pénzzel. Ők

azután az életműkövel tanítójuk hitésének kedveskednek, a' pénzt pedig maguk közt elosztják.

Husvét hétfőn a' magyar fiatalság által most is üzetik az öntözés. E' napon t. i. a' fiatal legények, fiúk korán megjárják ismerős házaikat, hol leányok vannak, 's őket megöntözik hideg kúti vagy rózsavizzel. Kit ágyban találnak erősebben öntik-le. A' szolgálókat gyakran a' paraszt legények megkötik a' kut-ágashoz, és a' kútból merített egész sajtár (rocska) vízzel öntik-le. Más nap a' leányoknak van joguk a' férfiakat öntözni, 's ekkor kényők szerint boszúlják-meg magukat. — A' Dunán túli német fiatalság öntözés helyett nyirfavesszőcskével szokta ugyan e' két napon egymást megijeszteni.

Karácson, Husvét és Pünköszt napján a' pór leányok járnak házrul házra, hol üdvözlöt mondanak, és ezért díóval, kalácsal ajándékozzák-meg őket.

Nagy héten a' lamentatiók végén, a' paraszt gyermekek viszik véghez az ugy nevezett „Pilatus-verést“ vagy is az üdvöztő halálakor történt földindulás jeléül teendő dörömbölést. Kukoricza, vagy egyéb növények száraiból, vesszőkből, seprőkből t. i. egy csomót kötnek össze, melylyel a' lamentatio végén adott jelre a' templomon kívül addig verik a' földet, míg ama köteg darabokra foszlik.

A' leány-kérés itt is, mint több más megyében, különös szertartással megy végbe; jelesen a' kéro sok mindenféle ó testamentomi történetet kever bevezető beszédjébe. (Erről azonban 's a' menyegző további folyamatjáról bővebb tudósítást várunk.)

A' jegyben levő leány ugy nevezett „mátka-tálat“, küld vőlegényének, vagy is egy tányéron több selyem és gyolcs kendőt ajándékban, mit ez más ajándékkal viszonz.

Valamint hogy a' hideg téli napokban „disznó-tor“ vagy is sertés-öletés-kor egy kis vendégség adatik (a' magyar parasztnaknál többnyire a' megölt disznót szalmára fektetik 's egészen betakarják szalmával, melyet meggyujtván ez által szőreit lepörkölik, 's ezt „disznó-pörkölésnek“ nevezik): — valamely korosabb háznépi tag hal-meg, temetés után „halott-tor“-t is adnak, vagy is az eltakarításnál jelenvolt ismerősöket és segédkezeket nyújtókat vacsorával vendéglik-meg, melyet gyakran a' volt szomorúsággal nagy ellentétben álló vigasság rekeszt-be.

J e g y z e t. Hasonló, sőt a' honi pór szokások bővebb leírását ohajtanók egyéb megyékből is. Köszönettel vennők, ha lapjaink pártfogói a' most közlöttek is bővítő észrevételekkel szaporítanak, hogy így ezeket használva idővel belőlek az e' lapok kiadója által szándékba vett ethnographi munka, melyhez e' nemzeti képek mellékelteni fognak, annál tökélyesebb egészet képezhessen.

KÜLÖNFÉLE.

Természet-tudományi jutalom. Bressada piemonti születésű a' turini kir. tudományok academiájának hágyta egész nevezetes vagyonát olly feltétel mellett, hogy annak kamatja minden második esztendőben azon legnevezetesebb természet-tudományi munka szerzőjének szolgáljon jutalomul, ki arra az academia által legérdemesebbnek íteltetik; egyszer a' jutalom belföldi, más izben pedig akármely nemzetbeli legyen. A' hagyomány olly nagy, hogy annak jutalom gyanánt kiosztandó kamatja mindenkor 10.000 frankra megy.

Banknóta-hamisítás Angliában. Tapasztaltatik Angliában, hogy mióta a banknoták meghamisítóira kimondott halálos ítélet eltörülve van, az ebbeli gonosz tettek száma az óta nevezetesen megkisebbedett. Öt esztendő elfolyása alatt egész 1820-ig a meghamisítások száma 645-re ment, későbbi öt év alatt 1835-ig bezárólag csak 331 illy nemű gonosz tett számoltatott Angliában.

Sűrű köd. Legközelebb Londonban nappal is olly sűrű volt a köd, hogy a Themzén járó hajókat lámpákkal kelle megvilágítani, hogy öszve ne ütközzenek. Az utzákon járó hintók is égő fáklyákkal valának ellátva, 's a kalmár-boltokat tulajdonosaik szeszszel világittaták-ki. Mindezen előgondok sem valának képesek egy hajó felfordítását elmellőzni, mellyen azonban két utasnál több nem volt, kik a hajós legényekkel együtt szerencsésen megmenekvének.

EMLEKMONDÁS.

Páratlan.

A' mint egy nap fénye elég
Világítani földünket,
Egy szerelem méze elég
Fűszerezni éltünket:

De valamint napfény nélkül
Éj-homályban minden kihül,
Szeretetlen 's páratlan
Éltünk is így halva van.

GR. TELEKI FERENCZ.

Nemzet enyészete. Mi a' haza egyéb öszvetartozó nagy háznép egészénél? Minden illy nagy háznépet saját nyelv, saját szokások, saját ősek, saját hagyomány, saját jó és bal szerencse kötnek együvé 's választanak-el másoktól. 'S ez előszámoltak mind multból hatnak a' jelenre, mind a' lélekről lélekre és szívről szívre plántált emlékezeten nyugosznak; 's a' szerint, a' mint vagy hiven ápoltnak, vagy hűségtelen hidegséggel elhagynak — vagy gazdag virágzatú nemzeti élet fejlik belőle, vagy nemzeti hervadás és enyészet következik.

SZEMERE 1835. Auróra.

Gnomák. Kiket meggyőztél, ne hidd, hogy barátid.

CURTIVS után —

Mindenkor félelem nélkül tanulhatunk ellenségünköt is: ritkán vagyunk biztosítva, még akkor sem, midőn barátinkat tanítjuk. BACO után —

Kevés embert kísér egész éltén által ugyan azon kívánság.

BULWER után D. E.

Tréfarejtvény.

Ártatlanul kell szenvednem,
Büntelen metszik-le fejem,
Sőt bár kirántják szívemet,
Szólni kénytetnek engemet;
Velem bűnt ítéltetnek,
Majd számos titkot közlenek.
Igy holtom után is élek,
Akár milly nyelven beszélek.

TURNER FERENCZ.

Előbbi rejtvény: Barka, szarka, tarka.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiaczon alula' Duna partján, 114. szám alatt.

Nyomt. Trattner-Károlyi, uri utsza 612.